

KRŠITEV POOBLAŠČENEGA INŽENIRJA IN POOBLAŠČENEGA ARHITEKTA PRI OPRAVLJANJU NALOG NADZORA

**SPREMINJAMO
GRADBENO
KULTURO**

Inženirska zbornica Slovenije
Jarška cesta 10b
1000 Ljubljana
Slovenija
www.izs.si

S sprejetjem nove gradbene zakonodaje pogosto prihaja do (namerno?) napačnega tolmačenja, da lahko vodja nadzora v eni osebi nadzira izvajanje vseh del na gradbišču, da lahko edini in le on potrjuje knjigo obračunskih izmer, potrjuje materiale ipd., in to za vse (različne) udeležene stroke.

Besedilo:
Mag. Vinko Volčanjk,
univ.dipl.inž.el.,
Predsednik UO MSE

Praksa kaže kršitve veljavne zakonodaje

Na zbornico smo prejeli več klicev in obvestil o namernih kršitvah, do katerih prihaja pri izvajanju nadzora nad gradnjo. Žal se dogaja, da posamezniki izvajajo naloge nadzora tudi nad deli strok, za katera nimajo pooblastila. Gre za hudo zakonsko kršitev, prav tako za disciplinsko kršitev po etičnih načelih ravnanja člana zbornice.

Nepoštena in nezakonita poslovna praksa

V kolikor pravna oseba (nadzornik) ali posameznik (vodja nadzora) ne želi in odklanja

angažiranje in vključitev pooblaščenih inženirjev drugih strok, ki so udeležene v procesu gradnje, ima lahko takšno nezakonito ravnanje za posledico tudi kaznivo dejanje po 135. členu KZ-1. Seveda je običajno takšno ravnanje pogojeno s ciljem osebnega zaslužka. Ker je takšna praksa pogosto pogojena tudi z nizko ceno, se srečamo na trgu z nelojalno konkurenco. Ponudnik storitev nadzora, ki z vso odgovornostjo namerava v delo vključiti strokovnjake vseh udeleženi strok, cenovno ne more konkurirati nadzorniku, ki ravna po sistemu "vse v enem".

Zakonske zahteve

Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti:

Podlago za obvezno angažiranje vseh tangiranih strokovnjakov v okviru nadzora predstavlja 4. člen ZAID. Ta izrecno opisuje poklicne naloge pooblaščenega inženirja (PI) in pooblaščenega arhitekta (PA) za vsako strokovno področje. Izvajanje dejavnosti za stroko, za katero PI ali PA ni pooblaščen (ali kompetenten), predstavlja nezakonito ravnanje.

Nadalje tudi 29. člen zahteva, da morajo PA in PI vestno opravljati svoj poklic in da so odgovorni za kršitve dolžnosti pri njegovem opravljanju.

Gradbeni zakon (GZ):

Tudi GZ definira pravila in določa obveznosti nadzornika. Ta v 3. členu podaja, da nadzornik pri graditvi objektov izvaja nadzor nad gradnjo in izpolnjuje pogoje po določitih ZAID.

Zakon v svojem 13. členu specificira, da mora nadzornik izvajati nadzor tako, da se zagotovi preventivno delovanje in pravočasno preprečevanje napak. Če nadzornik glede na vrsto objekta in vrsto del ne razpolaga s svojimi pooblaščenimi arhitekti in inženirji ustreznih strok s primernim strokovnim znanjem in izkušnjami, mora skleniti pogodbo z drugim nadzornikom, ki takšne pooblaščenosti arhitekta in inženirja ima. Vsak pooblaščen arhitekt in inženir odgovarja za strokovni del nadzora, ki ga je prevzel (in za katerega je pooblaščen in kompetenten). Imenovani vodja nadzora izvaja in koordinira nadzor nad gradnjo v celoti, ne sme in ne more pa torej izvajati nadzora nad deli, za katera ni pooblaščen (kompetenten).

Dolžnost inženirske zbornice (IZS)

Zbornica ima dolžnost, da v okviru svojih pristojnosti nadzira skladnost ravnanja PI z zakonskimi določili in s pravili sprejetega kodeksa, kakor tudi, da vodi disciplinske postopke zoper člane v primeru ugotovljenih nepravilnosti.

Možna bosta dva postopka, in sicer neposredna obravnava pred disciplinskim tožilcem (direktna prijava suma z dokaznim gradivom) ali preko strokovnega nadzora zbornice (prijava utemeljenega suma) v okviru 48. člena ZAID.

Kodeks poklicne etike članov IZS

Sprejeti kodeks je obvezen za vse člane zbornice. Namen kodeksa je zagotoviti najvišji standard profesionalnega vedenja med inženirji. Ta v 2. členu izrecno opredeljuje:

- "Inženirji morajo spoštovati in pravilno uporabljati veljavno zakonodajo, predpise, tehnična pravila, veljavne in splošno sprejete standarde, norme in pravila stroke, po katerih se ravna pri opravljanju svojega poklica in pri storitvah, ki so jim zaupane. Inženirji morajo izpolnjevati svoje obveznosti s skrbnostjo in prizadevnostjo."
- in "Inženirji lahko opravljajo le tiste storitve, za katere imajo ustrezno izobrazbo in ustrezna pooblastila."
- 7. člen kodeksa še podaja, da kršitev določb predstavlja disciplinsko kršitev.

Zaključek

Torej opravljanje tistih del nalog nadzora, za katere PA ali PI ni pooblaščen in strokovno usposobljen, pomeni zakonsko kršitev in kršitev kodeksa poklicne etike.

Kako ravnati v primeru ugotovljene nepravilnosti? Seveda je prvi korak, da vsak PI ali PA prepreči takšno ravnanje pri sebi, kar za veliko večino naših članov ne dvomimo. Problem predstavljajo nevestni posamezniki, ki z opisanim ravnanjem ogrožajo kakovost gradnje, varnost in zanesljivost zgrajenega objekta in navsezadnje tudi nižajo ugled poklica pooblaščenega inženirja.

Pogosto poteka nadzor nad gradnjo zgolj s strani nadzornika ene stroke z

Vodja nadzora vodi ekipo pooblaščenih strokovnjakov (pooblaščen in nadzorni inženirji, pooblaščen arhitekti), ki opravljajo nadzor med gradnjo objekta. Vsak od njih opravlja nadzor nad deli (gradbenimi, inštalacijskimi, obrtniški, zaključnimi) s tistega strokovnega področja, s katerega ima opravljen strokovni izpit.

vednostjo (ali celo zahtevo) investitorja, in sicer v cilju znižanja stroška nadzora ali posledično celo namernega načrtnega systemskega nepriznavanja opravljenih del izvajalcu (neizpolnjevanje knjige obračunskih izmer z različnimi izgovori). Takšno ravnanje investitorja je lahko prav tako neskladno z zakonom, saj je tudi investitor enakopraven udeleženec gradnje, ki je dolžan zgraditi kakovosten in varen objekt, torej mora zagotoviti vse potrebno za doseganje ciljev z upoštevanjem veljavne zakonodaje (po 101. členu GZ se mora zagotoviti vodjo gradnje na predpisan način, torej vodjo gradnje, ki se ravna po določitih zakonodaje). Navsezadnje 64. člen Gradbenega zakona jasno nalaga, da se v primeru ugotovljenih nepravilnosti, če se te ne odpravijo, mora gradnja ustaviti, nepravilnosti pa sporočiti pristojni inšpekciji (velja za vse udeležence gradnje).

Torej lahko v primeru ugotovitve nezakonega ravnanja nadzornika ali vodje nadzora ali člana nadzorne ekipe (ali investitorja) opozorimo pristojne osebe na gradbišču, opozorimo investitorja, prijavimo kršitev pristojnemu inšpektorju ali prijavimo kršitev Inženirski zbornici Slovenije.

